

GWATEMALA

SCENARIUSZ LEKCJI

SZUKAJ PASJI, KTÓRA MOŻE
UCZYNIĆ TWOJE ŻYCIE LEPSZYM

GWATEMALA

Dżungla, wulkany i kultura indiańska

Gwatemala to niewielki kraj w Ameryce Środkowej o powierzchni ponad 108 tys. km², zamieszany przez prawie 17 mln ludzi. Graniczy z Salwadorem, Hondurasem, Meksykiem i Belize. Ma dostęp do Oceanów Spokojnego i Atlantyckiego. Jego stolica nosi taką samą nazwę jak cały kraj.

Leży w strefie klimatu równikowego. Północna część jego terytorium znajduje się pod wpływem ciepłego i wilgotnego prądu morskiego, a południowe wybrzeże jest wystawione na działanie zimnego prądu. Istotny wpływ na rozkład temperatur mają wysokości nad poziomem morza. Na północy kraju rosną lasy tropikalne, a w nich palmy, bambusy, mahonie oraz liany. Na obszarach nadmorskich spotykamy zaś lasy namorzynowe. Duże różnice wysokości w ukształtowaniu powierzchni powodują występowanie piętrowego układu roślinności.

Na terenie Gwatemali jest kilkadziesiąt wulkanów, z czego dziewięć przejawiało aktywność w ciągu ostatnich 200 lat. W czerwcu 2018 roku nastąpiła erupcja wulkanu Fuego (z hiszpańskiego „wulkan ognia”), który jest najbardziej aktywnym wulkanem Ameryki Środkowej. Wyrzucił on w powietrze gorącą lawę, popiół i dym oraz przyczynił się do śmierci wielu osób. Prawie 60 procent mieszkańców kraju stanowią potomkowie Europejczyków oraz Latynosi. Reszta to w większości rdzenna ludność indiańska – Majowie – która zajmuje najniższe pozycje

w strukturze społecznej. Lud ten stworzył wspaniałą cywilizację, po której pozostały arcydzieła architektury i rzeźby, a także osiągnięcia w różnych dziedzinach nauki – astronomii, matematyce, medycynie. To właśnie Majów uważa się za twórców gry w piłkę nożną.

Jedni przeciw drugim

Rozwarstwienie społeczne w Gwatemali nadal jest widoczne na każdym kroku. Obok właścicieli pięknych, luksusowych domów i jachtów żyją biedni ludzie, którzy często są niedożywieni i nie mają dostępu do edukacji. Około 45 procent dzieci do piątego roku życia jest niedożywionych. Dwie trzecie ludności nie mają dostępu do wody pitnej, a połowa mieszka w domach bez prądu. Najbardziej narażeni na te problemy są Majowie, którzy często są pozbawiani ziemi, przesiedlani i nie mają stałej pracy.

W 1977 roku para Kanadyjczyków założyła tu klinikę Casa Guatemala, gdzie udzielano pomocy medycznej. Później powstała szkoła z internatem, która daje szansę na lepszą przyszłość i dba o wykształcenie dobrych nawyków żywieniowych. Dzieci uczą się nie tylko alfabetu, ale też jak sadzić, uprawiać i nawadniać rośliny oraz hodować zwierzęta. Poprzez pomaganie w kuchni czy na farmie wdrażają się do systematycznej, odpowiedzialnej pracy.

Czas trwania
45 minut

TEMAT

Szukaj pasji, która może uczynić Twoje życie lepszym

Zaaranżuj salę do pracy w grupach. Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie www.kulczykfoundation.org.pl.

DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Jacques Leclerc wyraził przekonanie, że „największą umiejętnością życia – i najrzadszą – jest uznanie tego, kim jesteśmy, robienie tego, co umiemy – i tylko tego – i znalezienie w tym szczęścia”. To jego recepta na życie pełne pasji, życie spełnione, dobrej (lepszego) jakości. Zapytajmy zatem tak, jak czynią to autorzy książki „Rewolucja w uczeniu”, Jeanette Vos i Gordon Dryden: „Skoro obecnie niemal wszystko jest możliwe, to co naprawdę chciałbyś robić? Co jest twoją prawdziwą pasją? Czym wolałbyś się zajmować bardziej niż wszystkim innym?”¹. I tak jak oni zachęćmy: „Podejmij wyzwanie i nie bój się marzyć”. Marzenia sprawiają, że zaczynamy myśleć o sprawach początkowo nieosiągalnych, tak odległych, że wręcz niemożliwych do realizacji. Jeżeli jednak przekształcimy marzenia w konkretne cele, określone kroki, działania, których realizacji się podejmiemy, okazuje się, że to, o czym marzymy, ma szansę się urzeczywistnić. Wyznaczajmy sobie konkretne cele. Łatwiej bowiem podjąć działanie, gdy mamy określony, realny, bliski cel. Określajmy też terminy ich osiągnięcia, to nas zmobilizuje do działania. Każdego dnia zastanówmy się, na ile udało nam się zbliżyć do celu, co dobrego już się wydarzyło. To sprzyja utrzymaniu wysokiego poziomu motywacji. Wtedy jest szansa, że podjęte działania doprowadzą nas do pierwszego sukcesu, który uskrzydla, motywuje do dalszych działań. Sprawia, że zaczynamy do-

Zagadnienie

¹ G. Dryden, J. Vos, *Rewolucja w uczeniu*, Zysk i S-ka, Poznań 2003.

Cele

Wprowadzenie

Film
– zapowiedź,
projekcja
i refleksja

strzeżać sens tego, co robimy. Zaczynamy się tym cieszyć. Coraz głębiej wciąga nas to, co sobie wymyśliśmy, to, co robimy. I w pewnym momencie zapominamy o wysiłku, który wkładamy w realizację kolejnego celu, kolejnego zadania. Nie dostrzegamy upływającego czasu. Zaczynamy odczuwać satysfakcję i radość z tego, że działamy, że pokonujemy kolejne trudności zewnętrzne i własne ograniczenia, że osiągamy kolejne założone cele. Jesteśmy szczęśliwi, czujemy się spełnieni, ponieważ realizujemy naszą pasję. Zapraszamy zatem uczniów i nauczycieli do udziału w lekcji poświęconej odkrywaniu i realizacji pasji. Zainspirujcie się historią Heather Graham, dyrektorki Casa Guatemala, oraz jednej z jej podopiecznych – Filomeny.

CĘLE ZAJĘĆ

Może uda się zrobić z uczniami jeden krok, może dwa, a może aż trzy. Zawsze będzie to Wasz wspólny sukces – Twój i Twoich uczniów!

Krok 1 – WIEM: Uczeń wie, że pasja może zmienić jego życie na lepsze.

Krok 2 – CZUJĘ: Uczeń wie, że umiejętność określenia celu w życiu jest jednym z warunków odczuwania szczęścia.

Krok 3 – POMAGAM: Uczeń jest gotowy podjąć działanie, aby poprawić jakość swojego i/lub czyjegoś życia.

WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Przed zajęciami zaaranżuj przestrzeń sali tak, aby można było w niej przeprowadzić zajęcia ruchowe, a następnie pracować w zespołach, siedząc przy stolikach. Z odpowiednim wyprzedzeniem zapytaj uczniów, czy są wśród nich osoby, które byłyby gotowe poprowadzić zajęcia ruchowe przy muzyce, może to być dowolny układ choreograficzny, taniec, zumba itp. Poproś ochotników, by zachęcili kolegów i koleżanki do wspólnego ruchu przy muzyce.

Wskazówka:

Dopinguj działania, pamiętaj, by nie stać z boku, bierz czynny udział w zajęciach, by uczniowie nie czuli się obserwowani, w ten sposób możesz przyczynić się do zacieśniania swojej relacji z nimi.

Zapytaj uczniów:

- Jak czuliście się podczas aktywności ruchowej?
- Jak oceniacie to doświadczenie?
- Co waszym zdaniem jest potrzebne, aby robić coś z pasją?
- W jaki sposób można innych zarażać swoją pasją?

Wskazówka:

Jeśli Twoi uczniowie krępują się i niechętnie występują przed resztą grupy, wybierz nagrania takiej aktywności z internetu – postaraj się wyszukać film, w którym instruktor zaraża energią i swoją pasją.

ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Zaproś uczniów do wspólnego obejrzenia przygotowanego materiału. Wyjaśnij, że bohaterkami materiału będą m.in. dyrektorka Casa Guatemala, pani Heather Graham, oraz Filomena – jedna z jej podopiecznych. Poproś, by uczniowie oglądając materiał, zwrócili uwagę na następujące kwestie:

- W jaki sposób pasja Heather Graham zmienia życie dzieci z Gwatemali?
- Co zmieniło się w życiu Filomeny dzięki temu, że trafiła do Casa Guatemala?

PROJEKCJA FILMU

REFLEKSJA PO FILMIE

Po projekcji filmu poproś uczniów, by dobrali się w pary. zaproponuj, by podzielili się z kolegą lub koleżanką refleksjami związanymi z obejrzanym materiałem.

Możesz sformułować następujące pytania ukierunkowujące:

- Co zwróciło waszą uwagę w tym materiale?
- Dlaczego pracownicy Casa Guatemala podejmują działania na rzecz dzieci?

Następnie zaproś uczniów do wspólnej rozmowy. Zapytaj:

- Co pasja może zmienić w życiu człowieka?
- Czy nasza pasja zmienia tylko nasze życie, czy może też wpłynąć na nasze otoczenie?
- Jak waszym zdaniem czują się osoby, które mają w życiu jakąś pasję?

Wskazówka:

Zadbaj o to, by uczniowie mogli spokojnie porozmawiać w parach. Następnie poproś, by podzielili się z innymi swoimi przemyśleniami. Rozmawiając z uczniami, możesz przywołać znane im osoby działające z pasją na rzecz innych ludzi, np. Jerzego Owsiaka – jego pasją jest organizacja imprez masowych oraz pomoc osobom potrzebującym, dzięki czemu powstała Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.

ZADANIE

Moja pasja może pomóc innym

Pomóż uczniom utworzyć trzyosobowe zespoły. Poproś, aby poszukali wspólnych lub uzupełniających się pasji, dzięki którym mogliby poprawić jakość życia osób w swoim otoczeniu. Zasugeruj, że każdy zespół powinien przejść przez następujące etapy pracy:

1. Ustalenie wspólnych pasji i zainteresowań.
2. Odszukanie w najbliższym otoczeniu osób, które potrzebują wsparcia.
3. Określenie celu, który zespół chciałby osiągnąć.
4. Zaprojektowanie działania, w którym uczniowie połączą siły na rzecz potrzebujących osób.

Wyłomacz uczniom, że mogą rozmawiać o pasjach pozaszkolnych, o tym, co lubią robić, co ich interesuje, czemu chętnie poświęcają czas. Kiedy uczniowie będą gotowi, poproś zespoły o przedstawienie swoich pomysłów reszcie klasy.

ROZMOWA

Zacznij od zadania uczniom następujących pytań:

- Które koncepcje moglibyście zrealizować w naszej szkole?
- Czy przedstawione pomysły mogą pomóc zmienić życie innych ludzi na lepsze?

Podopieczni Casa Guatemala.

Zadanie

Rozmowa

Porozmawiaj z uczniami na temat ich wrażeń po przeprowadzonej lekcji, pozwól im swobodnie omawiać ich punkt widzenia. Nie krytykuj, jeśli ich wizja nie zgadza się z założeniem zajęć. Poproś o dokładne przedstawienie swojego stanowiska i poparcie go argumentami.

Na koniec zapytaj:

- Czym dla was jest pasja i możliwość jej rozwijania?
- Co pasja zmienia w życiu ludzi?
- Na ile życie z pasją może odmienić życie nasze i innych ludzi?

Wskazówka:

Przed dyskusją wspomnij o zasadach formułowania wypowiedzi o charakterze konstruktywnej krytyki oraz o szanowaniu uczuć innych. Umiejętność wyrażania własnych opinii oraz stosowania konstruktywnej krytyki może być kształtowana jedynie w przestrzeni swobody dającej poczucie sprawczości i pozwalającej poczuć się ekspertem w danej dziedzinie – co podnosi poczucie własnej wartości i samoocenę. Uczniowie, którym daje się swobodę wyrażania opinii, wiedzą, że ma ona znaczenie oraz że tak jak nauczyciel mogą udzielać innym cennych informacji zwrotnych, chętniej także angażują się w pomoc rówieśnikom. W ten sposób możemy przekazać uczniom większą odpowiedzialność za proces uczenia się, pomóc kształtować zdolności przywódcze oraz umożliwić doskonalenie umiejętności pracy w grupie.

Podsumowanie

PODSUMOWANIE

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (**WIEM**);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego rozumienia czyjegoś problemu i utożsamiania się z tą osobą (**CZUJĘ**);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (**POMAGAM**).

WIEM:

Uczniowie rozumieją, że posiadanie pasji może zmienić życie nasze i osób z naszego otoczenia na lepsze.

CZUJĘ:

Doświadczenie przyjemności w związku z posiadaniem pasji może być jeszcze większe, jeśli nauczymy się dzielić naszym szczęściem i zdolnościami. Zdarza się, że ludzie marnotrawią swój potencjał, ponieważ nie rozumieją, co powinni zrobić ze swoim życiem. Często to właśnie pasja pozwala odkryć możliwości drzemiące w nas i w innych.

POMAGAM:

Poproś uczniów, żeby wybrali spośród pomysłów omawianych na lekcji trzy, które mogłyby zrealizować jako zadania projektowe. Podziel grupę na zespoły projektowe – w zadaniu mogłyby również uczestniczyć uczniowie innych klas. Na kolejnych lekcjach pomóż zespołom stworzyć plan działania. Wspólnie omawiajcie poszczególne etapy pracy, wątpliwości i postępy. Na zakończenie realizacji projektów zorganizujcie pokaz filmików lub prezentacji multimedialnych przedstawiających działania zespołów